

COMISIA DE EVALUARE A JUDECĂTORILOR
JUDICIAL VETTING COMMISSION
str. Alexei Mateevici 75, mun. Chișinău,
MD-2009, Republica Moldova
+373 22 820 882 | +373 60 246 352
secretariat@vettingmd.eu | www.vettingmd.eu

RAPORT DE EVALUARE

aprobat conform articolului 40

din Regulamentul de organizare și funcționare

IGOR CHIROȘCA

judecător al Curții de Apel Centru

subiect al evaluării conform articolului 3 alin. (1) din Legea nr. 252/2023

18 martie 2025

Cuprins

I.	Introducere.....	3
II.	Subiectul evaluării	3
III.	Criteriile de evaluare.....	4
IV.	Procedura de evaluare.....	6
V.	Analiza.....	9
VI.	Concluzia.....	17
VII.	Acțiuni ulterioare și publicarea	18

Completul de evaluare A al Comisiei (în continuare „Comisia”), instituită prin Legea nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, exercitându-și atribuțiile potrivit Legii nr. 252/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative (în continuare „Legea nr. 252/2023”) a deliberat la 7 februarie 2025 și a aprobat următorul raport la 18 martie 2025. Membrii care au participat la aprobarea raportului au fost:

1. Andrei BIVOL
2. Lilian ENCIU
3. Lavly PERLING

Pe baza activității sale de colectare și revizuire a informațiilor, precum și a explicațiilor oferite în cadrul audierii publice și a deliberărilor ulterioare, Comisia a elaborat următorul raport de evaluare.

I. Introducere

1. Prezentul raport îl vizează pe dl Igor Chiroșca, judecător al Curții de Apel Centru (în continuare „subiect”).
2. Comisia a desfășurat evaluarea în conformitate cu Legea nr. 252/2023 și cu Regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei de evaluare (în continuare „Regulament”).
3. Comisia a conchis că subiectul corespunde criteriilor stabilite de Legea nr. 252/2023.

II. Subiectul evaluării

4. Subiectul este judecător al Curții de Apel Centru din 2020. Până la 27 decembrie 2024, această instanță era denumită Curtea de Apel Chișinău.
5. Între 2012 și 2020, subiectul a fost judecător la Judecătoria Strășeni. Anterior numirii sale în calitate de judecător, subiectul a practicat avocatura între 2010 și 2012. În 2003 și 2008, el a activat în calitate de jurist în cadrul mai multor companii. Începând cu 2004, subiectul este lector universitar la Universitatea de Stat din Moldova.
6. Subiectul a obținut o diplomă de licență în drept în 2004 și o diplomă de master în drept în 2005 la Universitatea de Stat din Moldova. În 2008, el a obținut o diplomă de master în dreptul proprietății intelectuale la Universitatea din Torino (Italia). În 2009, subiectul a obținut titlul de doctor în drept la Universitatea de Stat din Moldova. În 2011, subiectul a absolvit Institutul Național al Justiției.

III. Criteriile de evaluare

7. Potrivit articolului 11 alin. (1) din Legea nr. 252/2023, Comisia evaluează integritatea etică și financiară a subiectului.

8. Articolul 11 alineatul (2) din Legea nr. 252/2023 stabilește că un subiect:

„[...] nu corespunde cerințelor de integritate etică dacă Comisia de evaluare a stabilit că:

a) în ultimii 5 ani, a încălcat grav regulile de etică și conduită profesională a judecătorilor sau, după caz, a procurorilor, precum și dacă a avut un comportament arbitrar sau a emis acte arbitrare, în ultimii 10 ani, contrare normelor imperative ale legii, iar Curtea Europeană a Drepturilor Omului stabilise, anterior adoptării actului, că o decizie similară a fost contrară Convenției Europene pentru Drepturile Omului;

b) în ultimii 10 ani, a admis în activitatea sa incompatibilități și conflicte de interese care afectează funcția deținută.”

9. Articolul 11 alin. (3) din Legea nr. 252/2023 prevede că un subiect:

„[...] nu corespunde criteriului de integritate financiară dacă Comisia de evaluare are dubii serioase determinate de faptul că:

a) diferența dintre avere, cheltuieli și venituri, pentru ultimii 12 ani, depășește 20 de salarii medii pe economie, în cuantumul stabilit de către Guvern pentru anul 2023;

b) în ultimii 10 ani, a admis iregularități fiscale în urma cărora suma impozitului neplătit a depășit, în total, 5 salarii medii pe economie, în cuantumul stabilit de către Guvern pentru anul 2023.”

10. Normele de etică și de conduită profesională aplicabile judecătorilor în perioada relevantă erau reglementate de:

- a. Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului;
- b. Legea nr. 178 din 25 iulie 2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor;
- c. Codul de etică și conduită profesională al judecătorului nr. 8 din 11 septembrie 2015 aprobat prin Hotărârea Adunării generale a judecătorilor;
- d. Codul de etică al judecătorului aprobat prin hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 366/15 din 29 noiembrie 2007;

- e. Ghidul integrității judecătorilor nr. 318/16 din 3 iulie 2018 aprobat de Consiliul Superior al Magistraturii.
11. Salariul mediu pe economie pentru anul 2023 a fost de 11.700 MDL. Astfel, pragul de 20 de salarii medii este de 234.000 MDL, iar pragul de cinci salarii medii este de 58.500 MDL.
 12. Articolul 11 alin. (4) din Legea nr. 252/2023 stabilește competența Comisiei de a verifica diverse aspecte referitoare la evaluarea integrității financiare a subiectului, inclusiv achitarea impozitelor, respectarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale, precum și modul de dobândire a averii.
 13. Potrivit articolului 11 alin. (5) din Legea nr. 252/2023, în procesul evaluării integrității financiare a subiectului, Comisia ia în considerare inclusiv averea, cheltuielile și veniturile persoanelor apropiate, astfel cum acestea sunt definite în Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, precum și ale persoanelor indicate la articolul 33 alineatele (4) și (5) din Legea nr. 132/2016 privind Autoritatea Națională de Integritate.
 14. În procesul evaluării conformității unui subiect cu criteriile de integritate etică și financiară, Comisia aplică prevederile și regimul juridic în vigoare la momentul comiterii faptelor sau emiterii actelor relevante.
 15. În conformitate cu articolul 11 alin. (2) din Legea nr. 252/2023, un subiect nu corespunde criteriului de integritate etică dacă Comisia stabilește existența situațiilor prevăzute de alineatul respectiv. Potrivit articolului 11 alin. (3) din Legea nr. 252/2023, Comisia stabilește că un subiect nu corespunde criteriului de integritate financiară dacă are dubii serioase determinate de faptele care sunt considerate încălcări ale criteriilor de evaluare. Comisia nu poate aplica termenul „dubii serioase” fără a lua în considerare textul care îl însoțește, *i.e.* „determinate de faptul că”. Teza în discuție sugerează că Comisia trebuie să stabilească „faptul” că o anumită conduită a avut loc.
 16. Referitor la standardul de probă „dubii serioase” aplicat în contextul procedurii de *vetting*, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a menționat că definirea standardelor de probă implică în mod inevitabil utilizarea unor texte flexibile. Potrivit Curții, Consiliul Superior al Magistraturii poate decide nepromovarea evaluării doar dacă raportul examinat conține „dovezile care confirmă” că subiectul evaluat nu corespunde unuia sau mai multor criterii de integritate. Textul „confirmă” sugerează o certitudine cu privire la neîntreținerea de către subiect a criteriilor legale. Astfel, comparând expresia „dubii serioase” cu textul „dovezile care

confirmă”, Curtea a considerat că primul implică mai curând o probabilitate ridicată, fără a se ridica la nivelul certitudinii (Decizia Curții Constituționale nr. 2 din 16 februarie 2025, §§ 99, 101).

17. În situația în care Comisia are dubii întemeiate referitoare la anumite fapte care ar putea conduce la nepromovarea evaluării, subiectul va avea posibilitatea să se opună acestor constatări și să prezinte argumente în apărarea sa, în conformitate cu articolul 16 alin. (1) din Legea nr. 252/2023. Punând în balanță toate probele și informațiile acumulate în cadrul procedurii, Comisia va adopta o soluție.

IV. Procedura de evaluare

18. La 5 aprilie 2024, pe baza articolului 12 alin. (1) din Legea nr.252/2023, Comisia a recepționat de la Consiliul Superior al Magistraturii informația care a inclus lista judecătorilor Curții de Apel Chișinău în care era menționat și numele subiectului.
19. La 11 aprilie 2024, Comisia a notificat subiectul și i-a solicitat să completeze și să returneze un chestionar de etică și declarațiile prevăzute la articolul 12 alin. (3) din Legea nr. 252/2023 în termen de 20 de zile de la data notificării (în continuare, ambele denumite împreună „declarația pentru ultimii cinci ani”). La 30 aprilie 2024, subiectul a returnat declarația pentru ultimii cinci ani și chestionarul completate.
20. La 13 august 2024, Comisia a notificat subiectul că dosarul său de evaluare a fost repartizat aleatoriu Completului A din care fac parte membrii Andrei Bivol, Lilian Enciu și Lavly Perling. De asemenea, subiectul a fost informat despre dreptul de a solicita în scris și în cel mai scurt timp posibil recuzarea membrilor.
21. Având în vedere că legea stabilește perioade de evaluare diferite pentru criteriile de integritate etică și financiară citate mai sus, Comisia a evaluat conformitatea cu aceste criterii în ultimii cinci, 10 și, respectiv, 12 ani. Având în vedere că declarațiile fiscale și, după caz, declarațiile de avere și interese personale se depun la început de an pentru întregul an precedent, pentru criteriul de integritate financiară, perioada de evaluare a inclus 2012-2023 și 2014-2023. Pentru criteriile de integritate etică, perioada de evaluare a inclus ultimii 5 sau, respectiv, 10 ani, calculați în mod regresiv din prima zi anterioară datei notificării.
22. În ultimii 12 ani din perioada de evaluare, subiectul a avut obligația de a depune declarații, atât în conformitate cu Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, cât și în conformitate cu Legea nr.

1264/2002 privind declararea și controlul veniturilor și al proprietății pentru persoanele cu funcții de demnitate publică, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcții de conducere.

23. Comisia a solicitat și a obținut informații din numeroase surse. Sursele care au prezentat informații despre subiect au inclus Autoritatea Națională de Integritate (în continuare „ANI”), Serviciul Fiscal de Stat (în continuare „SFS”), Casa Națională de Asigurări Sociale (în continuare „CNAS”), Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, bănci (Energbank S.A., EuroCreditBank S.A., Eximbank S.A., Moldinconbank S.A., MAIB S.A., BCR Chișinău S.A., Victoriabank S.A., Banca de Finanțe și Comerț (FincomBank) S.A., OTP Bank S.A., Banca Socială S.A., Banca de Economii S.A., Unibank S.A.), Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor (în continuare „SCPSB”), și Agenția Servicii Publice (în continuare „ASP”). De asemenea, Comisia a solicitat și a obținut informații de la alte instituții publice și entități private, surse deschise precum rețelele de socializare și articolele jurnalistice de investigație. Au fost primite mai multe petiții din partea unor persoane. Acestea au fost incluse în dosarul de evaluare. Toate informațiile primite au fost verificate minuțios din punctul de vedere al corectitudinii și al relevanței.
24. Comisia a solicitat de două ori informații de la Procuratura Generală, Procuratura Anticorupție și Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale. La baza acestor solicitări a fost comunicatul¹ de presă al Curții de Apel Chișinău cu referire la informațiile publice privind pretinsa mită pentru judecătorii Curții de Apel Chișinău. Aceste informații se referă la înlocuirea arestului preventiv cu arestul la domiciliu pentru mai mulți cetățeni ucraineni. Deoarece niciuna dintre sursele oficiale identificate nu a confirmat examinarea pretensei activități, aceasta nu a fost investigată în continuare, în conformitate cu articolul 14 alin. (10) din Legea nr. 252/2023.
25. La 4 octombrie 2024, în vederea clarificării unor aspecte, Comisia i-a solicitat subiectului să prezinte informații adiționale, până la 16 octombrie 2024 (în continuare „prima rundă de întrebări”). La 16 octombrie 2024, subiectul a solicitat o prelungire a termenului de răspuns până la 23 octombrie 2024. Comisia a acordat prelungirea. Subiectul a prezentat răspunsuri și documente în termenul prelungit. La 16 decembrie 2024, subiectul a prezentat documente și explicații adiționale cu privire la mai multe întrebări din prima rundă.

¹ Comunicat de presă | Curtea de Apel Chișinău

26. La 12 noiembrie 2024, în vederea clarificării unor aspecte, Comisia i-a solicitat subiectului să prezinte informații adiționale, până la 21 noiembrie 2024 (în continuare „a doua rundă de întrebări”). Subiectul a prezentat răspunsuri și documente în termenul stabilit.
27. La 18 decembrie 2024, în vederea clarificării unor aspecte, Comisia i-a solicitat subiectului să prezinte informații adiționale, până la 29 decembrie 2024 (în continuare „a treia rundă de întrebări”). La 22 decembrie 2024, subiectul a solicitat anumite clarificări asupra unor întrebări din runda a treia. La 26 decembrie 2024, Comisia a prezentat subiectului clarificările solicitate. La 27 decembrie 2024, subiectul a solicitat o prelungire a termenului de răspuns până la 31 decembrie 2024. Comisia a acordat prelungirea. Subiectul a prezentat răspunsuri și documente în termenul prelungit.
28. La 24 ianuarie 2025, Comisia a notificat subiectul că, pe baza informațiilor colectate și analizate, a constatat unele aspecte care generează dubii cu privire la corespunderea cu criteriile etice și l-a invitat să participe la o audiere publică la 7 februarie 2025. De asemenea, subiectul a fost informat că raportul de evaluare poate conține și alte aspecte care au fost considerate în timpul evaluării.
29. În conformitate cu articolul 39 alin. (4) din Regulament, subiectul a solicitat și a primit acces la toate materialele din dosarul de evaluare la 29 ianuarie 2025.
30. La data de 27 ianuarie 2025, subiectul i-a transmis Comisiei o cerere de desfășurare a audierii în ședință parțial închisă. Comisia a informat subiectul că, prin decizia din 27 ianuarie 2025, a decis să desfășoare o parte a audierii în ședință închisă. Comisia a decis să discute în sesiune închisă chestiunea ce viza unul dintre avocații identificați ca fiind într-un potențial conflict de interese cu subiectul. După cum a motivat subiectul, acest aspect era indisolubil legat de viața sa privată, iar caracterul public ale potențialelor întrebări ar fi putut avea un impact negativ asupra acestuia și i-ar fi putut limita libertatea de a da răspunsuri complete și motivate.
31. La 31 ianuarie 2025, subiectul a prezentat explicații și documente suplimentare. Comisia le-a inclus în dosarul de evaluare și a examinat relevanța lor în secțiunea „Analiza”.
32. La 7 februarie 2025, Comisia a organizat o audiere publică. În cadrul audierii, subiectul a reafirmat acuratețea răspunsurilor sale din declarația pentru

ultimii cinci ani și din chestionarul de etică și a declarat că nu are corectări sau completări la răspunsurile oferite anterior.

33. După audiere, la 7 februarie 2025, subiectul a prezentat documente suplimentare. Comisia le-a inclus în dosarul de evaluare și a examinat relevanța lor în secțiunea „Analiza”.

V. Analiza

34. În această secțiune sunt analizate faptele relevante și motivele care stau la baza concluziei Comisiei.

35. Pe baza informațiilor colectate, Comisia a analizat și, după caz, a solicitat clarificări suplimentare din partea subiectului cu privire la următoarele:

- a. o potențială diferență dintre avere, cheltuieli și venituri (avere nejustificată sau inexplicabilă) pentru anii 2012, 2016, 2017 și 2019;
- b. încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese.

- **Potențiala diferență dintre avere, cheltuieli și venituri (avere nejustificată sau inexplicabilă) pentru anii 2012, 2016, 2017 și 2019**

36. Comisia a identificat o potențială avere inexplicabilă pentru 2012 (-76.782 MDL), 2016 (-63.997 MDL), 2017 (-11.188 MDL) și 2019 (-4.265 MDL), în valoare totală de -156.232 MDL.

37. Chiar dacă soldul financiar negativ pentru acești ani ar fi fost considerat drept avere inexplicabilă, acesta nu ar depăși pragul de 234.000 MDL stabilit la articolul 11 alin. (3) lit. a) din Legea nr. 252/2023. În consecință, Comisia nu a solicitat explicații suplimentare cu privire la acest aspect.

- **Încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese**

38. În cadrul evaluării sale, Comisia a identificat participarea subiectului în trei litigii. Acesta a fost reprezentat de avocații S.R., V.J. și G.A.

Reprezentarea de către S.R.

39. La 16 decembrie 2011, subiectul a depus o cerere de chemare în judecată împotriva unei întreprinderi individuale, reclamând executarea cu întârziere a contractului de executare a lucrărilor semnat la 3 august 2011 (patru uși de lemn).

40. La 10 septembrie 2014, un reprezentant (V.C.), pe baza unei procuri notariale, a încheiat din numele subiectului un contract de asistență juridică cu avocatul S.R. La 16 octombrie 2014, avocatul a depus o cerere privind

majorarea cuantumului pretențiilor în cauza civilă privind încasarea penalității și prejudiciului moral pentru încălcarea drepturilor consumatorului. La 23 iunie 2015, instanța de fond a respins acțiunea ca neîntemeiată.

41. La 20 iulie 2015, avocatul a declarat apel și la 1 aprilie 2016 recurs, reprezentând subiectul în fața Curții de Apel și a Curții Supreme de Justiție (denumită în continuare „CSJ”). Cauza a fost soluționată în favoarea subiectului prin decizia din 16 noiembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău. Această decizie a fost menținută prin decizia CSJ din 24 mai 2017.
42. Raportul contractual de asistență juridică cu avocatul S.R. a fost valabil între 10 septembrie 2014 și probabil până la 24 mai 2017 (în condițiile în care S.R. l-a reprezentat pe subiect în fața CSJ).

Reprezentarea de către V.J.

43. La 11 martie 2020, soția subiectului, în baza unei procuri notariale, a semnat mandatul avocatului V.J., împuternicindu-l să acorde asistență juridică într-o cauză împotriva Primăriei Chișinău, Consiliului Municipal Chișinău privind anularea unor acte administrative. Procura oferea soției subiectului dreptul de a semna contracte de asistență juridică.
44. La 9 iunie 2020, avocatul a depus o cerere de chemare în judecată în interesul subiectului împotriva Primăriei mun. Chișinău, Consiliului Municipal Chișinău. Prin cerere se solicita anularea actelor administrative care au autorizat construirea unui complex rezidențial, care afecta iluminatul natural al apartamentului subiectului și împiedica folosirea normală a acestuia. La 2 februarie 2022, instanța de fond a respins acțiunea ca neîntemeiată.
45. Raportul contractual de asistență juridică cu avocatul V.J. a fost valabil între 11 martie 2020 și 2 februarie 2022, data la care instanța de fond a pronunțat hotărârea. Subiectul a informat că a încetat raportul de asistență juridică la acea dată.

Reprezentarea de către G.A.

46. De asemenea, Comisia a identificat faptul că, la 4 martie 2021, subiectul a fost reprezentat de avocatul G.A. într-un proces ce viza viața privată a subiectului. Ulterior, la 9 noiembrie 2022, subiectul în calitate de membru al completului, a examinat o cauză ce viza unul dintre clienții lui G.A. Completul din care făcea parte subiectul a adoptat o decizie în favoarea

clientului avocatului G.A. Raportul de asistență juridică cu avocatul G.A. a fost valabil între 4 martie 2021 și 15 octombrie 2021.

47. Conform datelor din Programul integrat de gestionare a dosarelor (PIGD), Comisia a identificat mai multe cauze examinate de subiect în calitate de raportor sau care se aflau la etapa de examinare cu participarea avocaților S.R. și V.J. Comisia nu a identificat cauze examinate de subiect în calitate de raportor, care ar fi vizat avocatul G.A.
48. Subiectului i s-a cerut să prezinte mai multe detalii cu privire la cauzele identificate și să ofere explicații cu privire la acest aspect.

Explicațiile subiectului

49. Ca răspuns la cea de-a treia rundă de întrebări, subiectul a explicat că nu are nicio relație cu avocații S.R. și V.J., nu s-a întâlnit niciodată și nu a vorbit cu ei în particular. Îi cunoaște exclusiv din punct de vedere instituțional, în calitate de avocați, și doar din activitatea lor în timpul ședințelor de judecată.
50. Serviciile juridice prestate de aceștia au fost cu titlu oneros pe baza contractelor de asistență juridică semnate de reprezentanții săi (V.C. și soția sa) împuterniciți prin procură.
51. Subiectul a menționat că nu s-a aflat în circumstanțe care l-ar obliga să declare abținere în cauzele care îi privesc pe S.R. și V.J., deoarece nu avea relații contractuale directe cu aceștia. Acesta a delegat încheierea contractelor de asistență juridică pentru a evita contactele cu acești avocați în afara proceselor judiciare.
52. Referitor la S.R., subiectul l-a informat pe ex-președintele Judecătoriei Strășeni despre contractul de asistență juridică încheiat cu acesta. Acest subiect a fost discutat în cadrul unei ședințe cu colegii judecători. S-a concluzionat că în raionul Strășeni sunt puțini avocați, toți se cunosc între ei, iar în cazul în care fiecare judecător va declara abținere pe criterii formale, activitatea instanței va fi periclitată. Cu toate acestea, subiectului i s-a recomandat să evite orice contact cu acest avocat în afara ședințelor de judecată în perioada valabilității raportului contractual, regulă pe care o respectă până în prezent.
53. În ceea ce îl privește pe V.J., subiectul a menționat că, necunoscând practica Curții de Apel, a declarat abținere de fiecare dată când avocatul era prezent în fața sa în sala de judecată, în perioada de valabilitate a raportului contractual de asistență juridică. Cu toate acestea, de mai multe ori, declarațiile sale de abținere au fost respinse. Mai mult ca atât, după

pronunțarea hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 2 februarie 2022, contractul de asistență juridică cu V.J. a fost reziliat, iar subiectul s-a ocupat personal de corespondența cu Curtea de Apel și CSJ (au fost prezentate documente confirmative în acest sens).

54. Subiectul a menționat că la Curtea de Apel Chișinău a fost raportor pe mii de cauze pe an. Un judecător nu poate evita examinarea cauzelor în care un avocat cunoscut de el a participat la anumite etape procesuale (e.g., urmărire penală sau judecare în instanța de fond). Există cauze penale cu zeci de volume, iar existența în unul dintre aceste volume a mandatului avocatului este imposibil de depistat. În același timp, multe cauze sunt examinate în procedură scrisă (fără participarea părților), iar în timpul deliberărilor, judecătorii discută cauza și nu identitatea avocaților.
55. În opinia subiectului, temeiul de declarare a abținerii există doar pe perioada valabilității contractului de asistență juridică și doar atunci când judecătorul are o comunicare directă sau indirectă cu avocatul care ar putea afecta imparțialitatea judecătorului. Existența unor relații contractuale anterioare cu un avocat nu constituie un motiv de abținere, cu excepția unui singur caz: atunci când avocatul este el însuși parte în proces (reclamant, pârât, intervenient, inculpat etc.).

Principii de drept

56. În conformitate cu articolul 11 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 252/2023, un subiect nu corespunde cerințelor de integritate etică dacă Comisia a stabilit că, în ultimii 10 ani, a admis în activitatea sa incompatibilități și conflicte de interese care afectează funcția deținută.
57. După cum s-a menționat deja în rapoartele anterioare ale Comisiei, e.g., *Ursachi* (Raportul din 5 noiembrie 2024), Curtea Constituțională a menționat în Hotărârea sa nr. 18 din 27 septembrie 2022 că trebuie făcută o distincție între conflictele de interese ale judecătorilor care apar în activitatea administrativă (e.g., președinții instanțelor) și în activitatea jurisdicțională.
58. Judecătorii au obligația de a-și exercita atribuțiile funcționale cu imparțialitate și obiectivitate. În termeni generali, conținutul acestei obligații presupune ca judecătorul să se abțină de la examinarea unei cereri sau de la luarea unei decizii dacă are un interes personal care influențează sau ar putea influența exercitarea imparțială și îndeplinirea obiectivă a atribuțiilor sale.
59. Articolul 52 alin. (1) din Codul de procedură civilă, articolul 34 alin. (1) din Codul de procedură penală și articolul 202 alin. (1) din Codul administrativ

obligă judecătorul să se abțină de la examinarea cauzei atunci când există motive care afectează imparțialitatea sa.

60. Potrivit articolului 4 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 178/2014 privind răspunderea disciplinară a judecătorilor, constituie o abatere disciplinară:

„nerespectarea intenționată sau din neglijență gravă a îndatoririi de a se abține atunci când judecătorul știe sau trebuia să știe că există una dintre circumstanțele prevăzute de lege pentru abținerea sa [...]”.

61. Potrivit articolului 15 alin. (1) literele a) și d) din Legea nr. 544/1995 privind statutul judecătorilor, judecătorii sunt obligați să fie imparțiali și să se abțină de la fapte care dăunează intereselor serviciului și prestigiului justiției, care compromit cinstea și demnitatea de judecător, provoacă îndoieli față de obiectivitatea lor.

62. În conformitate cu articolul 4 alineatele (4) și (5) din Codul de etică:

„Judecătorul se va abține de la luarea deciziilor, atunci când interesele sale, ale persoanelor înrudite prin sânge, adopție, afinitate, sau ale altor persoane care au legături apropiate cu familia sa, ar putea influența corectitudinea deciziilor.”

„Relațiile de familie și sociale ale judecătorului nu trebuie să influențeze hotărârile judecătorești pe care le adoptă în exercitarea atribuțiilor profesionale.”

63. Potrivit Comentariului Codului de etică, dacă judecătorul:

„va descoperi un conflict de interese, sarcina lui constă în dezvăluirea acestui fapt părților corespunzătoare, întreprinzând toate acțiunile necesare pentru a elimina conflictul de interese și/sau a se abține de la judecarea cauzei respective.”

64. Conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare „CtEDO”), existența dubiilor de părtinire trebuie să fie determinate pe baza:

(1) **unui test subiectiv**, în cadrul căruia trebuie să se țină cont de convingerile personale și de comportamentul unui judecător, și anume dacă judecătorul avea o prejudecată sau părtinire într-o anumită cauză; și, de asemenea, pe baza

(2) **unui test obiectiv**, adică prin verificarea faptului dacă tribunalul în sine și, între alte aspecte, componența sa, au oferit garanții suficiente pentru a exclude orice îndoială legitimă cu privire la imparțialitatea sa. Nu există o distincție clară între imparțialitatea subiectivă și cea

obiectivă, deoarece comportamentul unui judecător poate nu numai să suscite îndoieli obiective cu privire la imparțialitate din punctul de vedere al observatorului obiectiv (test obiectiv), ci poate, de asemenea, să atingă problema convingerilor sale personale (test subiectiv) (*Ramos Nunes de Carvalho e Sá v. Portugalia* [MC], 6 noiembrie 2018, § 145).

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut, de asemenea, că justiția nu trebuie doar să fie făcută, ci și să se vadă că este făcută. Judecătorii ar trebui să respecte atât standardele testului subiectiv, cât și ale celui obiectiv de imparțialitate. Aparența de părtinire în cadrul testului obiectiv trebuie evaluată potrivit standardului observatorului obiectiv. O prietenie între un judecător și orice membru al publicului implicat într-o cauză sau o relație apropiată a unui judecător cu orice membru al publicului implicat într-o cauză ar putea da naștere unei temeri rezonabile de părtinire. Standardele de mai sus servesc la promovarea încrederii pe care instanțele într-o societate democratică trebuie să o inspire publicului (*Castillo Algar v. Spania*, 28 octombrie 1998, § 45).

Constatările Comisiei

65. Comisia a identificat faptul că subiectul a examinat cinci cauze în care a fost implicat avocatul S.R. în perioada de valabilitate a raportului contractual de asistență juridică (ultima cu condiția ca subiectul să fi fost reprezentat de S.R. în fața CSJ) și 11 cauze după valabilitatea acestuia.
66. În șapte dintre aceste cauze, pretențiile înaintate de avocatul S.R. sau de părțile reprezentate de acesta au fost acceptate, în cinci cauze pretențiile au fost acceptate parțial, iar în patru dintre acestea pretențiile au fost respinse.
67. Comisia a constatat că subiectul a examinat două cauze în care era implicat avocatul V.J. după perioada de valabilitate a raportului contractual de asistență juridică. Într-o cauză, pretențiile înaintate de avocat sau de clienții săi au fost acceptate, iar în cealaltă cauză pretențiile au fost respinse. O a treia cauză i-a fost repartizată la 21 august 2024 și se afla la etapa de examinare.
68. În același timp, Comisia a identificat faptul că subiectul a examinat trei cauze, care vizau avocatul V.J., în calitate de membru al completului, în perioada de valabilitate a raportului contractual de asistență juridică. Conform documentelor confirmative prezentate la cea de-a treia rundă de întrebări, subiectul a declarat abținere.
69. În cadrul audierii, subiectul a declarat că nu își amintește cu exactitate dacă a declarat abținere în unele din cauzele, examinate de el, în care a fost implicat avocatul S.R. Potrivit acestuia, în cadrul Judecătoriei Strășeni,

judecătorii au fost sfătuiți să fie imparțiali și obiectivi, indiferent de cine sunt părțile, și să nu abuzeze de instituția abținerii.

70. În același timp, el a menționat că nu a fost în relații contractuale directe cu acest avocat. Aceasta a fost o acțiune premeditată, intenția sa fiind de a evita orice tip de comunicare cu avocatul. Subiectul a subliniat că nu a avut nicio conversație privată cu S.R., nici înainte, nici după reprezentarea intereselor sale în instanță. Avocatul a fost identificat și ales de un coleg de facultate al subiectului (V.C.), la solicitarea subiectului.
71. Subiectul a fost întrebat dacă a anunțat părțile cu privire la circumstanțele relației sale cu S.R. la începutul ședințelor de judecată. Acesta a răspuns că, probabil a anunțat părțile în unele din cauzele inițiale. Cu toate acestea, ulterior, având în vedere practica bine stabilită la Judecătoria Strășeni cu privire la abțineri, indicația președintelui instanței de a nu periclita activitatea instanței și de a nu supraîncărca agenda altor judecători, subiectul nu a făcut acest lucru.
72. Cu referire la V.J., subiectul a menționat că nu a fost în relații contractuale directe nici cu acest avocat. Acesta și-a reafirmat explicațiile din cea de-a treia rundă de întrebări, conform cărora a declarat abținere de fiecare dată când avocatul a apărut în fața sa în sala de judecată. De asemenea, a menționat că practica din cadrul Curții de Apel era inconsecventă. În unele cazuri, declarațiile sale de abținere în legătură cu V.J. au fost acceptate, iar în alte cazuri au fost respinse.
73. În legătură cu G.A., subiectul a menționat în audiere că a semnat contractul de asistență juridică cu acest avocat la 4 martie 2021. La 15 octombrie 2021, subiectul a reziliat acest contract.
74. Subiectul a declarat, de asemenea, că atunci când a examinat recursul referitor la cauza clientului lui G.A., în calitate de membru al completului, părțile nu s-au prezentat. La acel moment, nu știa că G.A. a fost implicat în calitate de avocat în procedurile anterioare. În plus, contractul de asistență juridică a fost reziliat cu un an înainte de examinarea recursului. Imediat după audiere, subiectul a prezentat documentul confirmativ în acest sens.
75. În general, subiectul a încercat să argumenteze că, complexitatea cauzelor pe care le-a examinat, în care au fost implicați avocații menționați și valoarea patrimonială disputată în litigii, au fost nesemnificative. În același timp, în unele dintre cauze, acesta a adoptat hotărâri în strictă conformitate cu normele imperative ale legislației, nefiind lăsată nicio marjă de discreție pentru instanță în vederea adoptării unei soluții diferite.

76. În această privință, Comisia menționează că nu evaluează acest tip de probleme din perspectiva naturii sau complexității cauzei ori a valorii pretențiilor. Atunci când situația impune unui judecător să declare abținere, legea nu îi cere acestuia să ia o decizie în funcție de complexitatea cauzei, de valoarea pretențiilor etc., ci de persoanele implicate și de relația sa cu acestea și, mai important, de potențialul conflict de interese și de eventualele dubii care ar putea apărea cu privire la obiectivitatea și imparțialitatea sa. Comisia stabilește dacă acțiunile sau inacțiunile unui judecător ar putea genera dubii pentru un observator obiectiv, ceea ce ar afecta încrederea publicului în sistemul de justiție.
77. Având în vedere importanța aparențelor, atunci când apare o astfel de situație (care poate da naștere unei sugestii sau aparențe de părtinire), aceasta ar trebui să fie dezvăluită la începutul procedurii și ar trebui să se facă o evaluare. Aceasta este o garanție procedurală importantă care este necesară pentru a asigura imparțialitatea obiectivă și subiectivă. Pentru a nu diminua încrederea societății în justiție, un judecător trebuie să efectueze testul obiectiv înainte de a examina cauza, ceea ce presupune oferirea de garanții suficiente pentru a exclude orice dubiu cu privire la imparțialitatea sa.
78. În acest caz, Comisia a observat mai mulți factori atenuanți, care, în același timp, fac acest caz diferit de cazurile subiecților evaluați anterior *e.g., Manoli* (Raportul din 19 noiembrie 2024) și *Ciobanu* (Raportul din 14 mai 2024).
- a. potrivit subiectului, avocații S.R. și V.J. au fost identificați și aleși de reprezentanții săi împuterniciți și nu de el;
 - b. potrivit subiectului, acesta nu se afla într-o relație personală cu S.R. și V.J. (*e.g., prieteni, foști colegi, rude, etc.*). Prin urmare, nu a existat nicio relație directă judecător-avocat care ar putea compromite integritatea procesului judiciar;
 - c. în perioada de evaluare nu fost identificate activități profesionale sau private comune între subiect și avocați;
 - d. nu a existat nicio comunicare sau relație contractuală directă între subiect și avocații S.R. și V.J., reprezentând o circumstanță care ar putea pune la îndoială obiectivitatea și imparțialitatea unui judecător pentru un observator independent și obiectiv. Subiectul a delegat aceste sarcini unor reprezentanți împuterniciți;

- e. referitor la V.J., subiectul a afirmat că a declarat abținere de fiecare dată când V.J. a apărut în fața sa în sala de judecată. Subiectul a prezentat Comisiei mai multe declarații de abținere;
 - f. în ceea ce privește avocatul G.A., contractul de asistență juridică cu acesta a fost reziliat, cu un an înainte de examinarea de către subiect a cauzei ce viza clientul lui G.A., în legătură cu neîndeplinirea de către avocat a obligațiilor contractuale;
 - g. în conformitate cu articolul 36 alin. (6) din Regulament, subiectul a fost cooperant și a depus eforturi pentru a prezenta documente confirmative și explicații în sprijinul argumentelor sale conform cărora nu a fost în contact personal sau profesional cu avocații în cauză și că aceștia i-au reprezentat doar interesele în instanță în calitate de persoană fizică.
79. Potrivit Comentariilor Codului de etică al judecătorului „în cazurile neprevăzute de Codul de etică și de legislația pertinentă, dar când intuiește că imparțialitatea sau independența îi pot fi afectate, judecătorul trebuie să comunice public, prin consemnare într-un proces verbal, orice informații pe care părțile sau reprezentanții acestora le pot înainta drept temei relevant de recuzare, chiar dacă dânsul consideră că nu există motiv real pentru aceasta. După ce va dezvălui aceste informații, judecătorul poate întreba părțile dacă acceptă să le examineze cauza. Dacă, având știre deplină despre o eventuală părtinire a judecătorului, părțile oricum doresc ca el să le examineze cauza și să adopte decizia, acesta va continua procesul judiciar respectiv.”
80. Din punct de vedere formal, declararea abținerii, sau cel puțin informarea părților despre circumstanțele care ar necesita abținerea, ar fi constituit o măsură corectă. Un judecător are obligația de a acționa independent și de a nu se lăsa influențat de opiniile sau deciziile altor persoane. El nu trebuie să solicite aprobarea unui superior atunci când legea stabilește reglementări clare, ci să acționeze în conformitate cu acestea. Faptul nedeclarării abținerii ar putea constitui o abatere disciplinară, în temeiul articolului 4 alin. (1) din Legea nr. 178/2014 privind răspunderea disciplinară a judecătorilor.
81. Cu toate acestea, deși ar fi fost suficient ca subiectul, cel puțin, să facă public relația cu avocații la începutul procedurii, faptul că nu a făcut acest lucru, în contextul factorilor atenuanți menționați mai sus, nu constituie un motiv întemeiat pentru a nu promova evaluarea.

VI. Concluzia

82. Pe baza informațiilor obținute și a explicațiilor subiectului din cadrul audierii, Comisia propune ca subiectul să promoveze evaluarea externă,

pentru că nu s-a constatat lipsa corespunderii cu criteriile stabilite la articolul 11 din Legea nr. 252/2023.

VII. Acțiuni ulterioare și publicarea

83. Potrivit articolului 40 punctul (4) din Regulament, prezentul raport va fi expediat subiectului și Consiliului Superior al Magistraturii prin poștă electronică, iar în aceeași zi Comisia va publica pe pagina sa web oficială informația despre rezultatul evaluării.
84. În termen de cel mult trei zile de la aprobare, raportul semnat electronic va fi imprimat și va fi prezentat Consiliului Superior al Magistraturii, împreună cu un exemplar în format electronic al dosarului de evaluare cu toate materialele de evaluare colectate de Comisie.
85. Raportul va fi publicat pe site-ul oficial al Comisiei, cu măsurile de precauție corespunzătoare pentru protecția vieții private a subiectului și a altor persoane, în termen de trei zile de la expirarea perioadei de contestație împotriva hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii sau după ce Curtea Supremă de Justiție emite decizia prin care respinge contestația sau constată promovarea sau nepromovarea evaluării.
86. Raportul de evaluare a fost aprobat prin votul unanim al membrilor Completului la data de 18 martie 2025 și semnat în conformitate cu articolul 33 punctul (2) și articolul 40 punctul (5) din Regulament.
87. Raportul de evaluare a fost elaborat în limba engleză și în limba română.

Andrei Bivol

Vicepreședintele Comisiei

Președintele Completului A